

A.Strugackij
B.Strugackij

Krim- intenculoj

Hajfo
2014

Tradukis A.Kerbel

KRIM-INTENCULOJ

Arkadij Strugackij (1925–1991)

Boris Strugackij (1933–2012)

Kvaropo da loĝantoj de 18-a ĉambro estis vaste konata en limoj de Anjudin-lernejo. Tio estis tute nature. Talentoj kiel perfekta arto imiti hurlon de giganta kancero-araneo elde planedo Pandoro, kapabloj senĝene rezoni pri naŭ metodoj ŝpari brulaĵon dum interstela flugado, kaj povo seninterrompe dek-unu-foje eksidi unupiede ne povis resti nerimarkitaj. Kaj ĉiuj tiuj ĉi talentoj ne estis fremdaj al loĝantoj de la 18-a.

Historio de la 18-a komenciĝis kiam ili estis ankoraŭ nur triopaj, kaj havis nek apartan ĉambron, nek propran instruiston. Sed jam tiam Gena Komov, pli bone konata estiel "Ŝipestro", ĝuis nelimigitan aŭtoritaton ĉe Pol Gnediĥ kaj Aleks Kostilin. **Na**¹ Pol Gnediĥ, kromnomo de kiu estis Poli, aŭ eĉ Liber Poli, oni konis estiel homon de granda persona ruzeco, kapablan je ĉio. Aleks Kostilin sendube estis bonanima, kaj akiris famon en bataloj, ligitaj kun uzo ne tiom da cerbo, kiom da fizika forto. Li ne toleris kiam oni nomis lin simple **Kostil**², (kaj li ne

1. na: akuzativa prepozicio. Utilas por konservi rekoneblon de propraj nomoj. Komparu: a) «Ĉu vi konas Ĉeĥovon?». b) «Ĉu vi konas **na** Ĉeĥov?». Propono de sinjoro G.F.Mak-Kink.

2. kostil: ruse lambastono (костыль).

kaŝis tion), sed volonte reagis al kromnomo "Lin". Gena Ŝipestro, perfekte lerninta libron "Spacitinerero", konis multajn utilaĵojn. Ĉio indikis al tio ke li kapablas ripari fotonan reflektoron eĉ sen ŝanĝi direkton de la kosmoŝipo. Li senlace gvidis na Lin kaj na Poli al la gloro. Vastan konatecon, ekzemple, ricevis ilia eksperimento pri novspeca raketbrulaĵo, efektivigita sub gvido de Ŝipestro en la lerneja parko. Elŝiriĝinta fontano da densa fumo estis pli alta ol plej altaj arboj, kaj tondron de la eksplodo povis aŭdi ĉiuj kiuj troviĝis ĉi-momente sur teritorio de la lernejo. Tio estis neforgesebla heroaĵo, kaj longe post tio Lin fanfaronis pri cikatro sur la dorso, kaj ĉie iradis nuda ĝis la zono por ke la cikatro estu malfermata al rigardoj de ĉiuj enviuloj. Ĝuste tiu ĉi triopo renovigis antikvajn ludojn de afrikaj triboj: ili saltadis inter arboj helpe de longaj ŝnuroj, anstataŭantaj lianojn (laŭsperte – nesufiĉe). Kaj ĝuste ili ekuzis veldon de plasto, el kiu estis farita iliaj vestaĵoj; kaj tiun ĉi scipovon ili neunufoje uzis por bridi netolereblan fieron de lernantoj pli aĝaj, al kiuj estis permesata kun-masko naĝado, kaj eĉ aŭtonoma skafandrado.

Tiuj ĉi heroaĵoj vere kovris ilin per gloro, tamen ili ne alportis deziratan kontentiĝon, kaj tiam Ŝipestro prenis decidon partopreni rondeton de junaj kosmonaŭtoj, kio malfermis brilajn perspektivojn rotacii sur superŝarĝa centrifugilo, kaj eblecon atingi misteran generanton de *kosmogaciaj* problemoj.

Tie Ŝipestro kun grandega miro malkovris sian samaĝulon, na Miĥail Sidorov, pro kelkaj kaŭzoj nomata ankaŭ Atos. Atos ŝajnis al Ŝipestro homo

aroge fiera kaj malplenkapa, sed jam unua serioza konversacio kun li montris ke laŭ siaj kvalitoj li superas na Valter Sarojan, kiu troviĝis tiam en duonamikaj rilatoj kun la triopo, kaj okupis kvaran liton en la ĵus prezentita ĉambro.

La historia konversacio aspektis proksimume tiel:

– Kion vi opinias pri atoma movigilo? – interesiĝis Gena.

– Kadukaĵo, – respondis Atos.

– Konsentite, – diris Ŝipestro, kaj ekrigardis na Atos kun intereso. – Kaj la foton-disfala?

– Ne tiom, – diris Atos, malgaje balancinte la kapon.

Tiam Gena prezentis al li sian kronan demandon:

– Kiuj sistemoj ŝajnas esti pli promesaj, *gravitogenaj* aŭ *gravitodefendaj*?

– Mi agnoskas nur D-principon, – fiere deklaris Atos.

– Hm, – diris Gena. – Bone, iru ni en la dekan, mi konatigos vin kun la teamo.

– Tio estas kun viaj azenoj? – grimacetis Atos Sidorov. Tamen li iris.

Post semajno Valter Sarojan, ne elteninte minacojn kaj perforton, fuĝis el la 18-a, kun permeso de la instruisto. En lian lokon establiĝis Atos. Post tiam D-principo kaj ideo de intergalaksiaj flugoj firme, kaj ŝajne por ĉiam, ekregis cerbojn kaj korojn de la 18-a.

Tiel kreiĝis personaro de superkosmoŝipo "Galaktion", kiu konsistis el Gena – ŝipestro, Atos-

Sidorov – navigisto kaj kibernetikisto, Liber Poli – BM-operaciisto, Aleks Lin – ŝipinĝeniero kaj ĉasisto.

La teamo elradiis helajn esperojn kaj ege konkretajn planojn. Estis kreita ĝenerala projekto de superkosmoŝipo "Galaktion", prilaborita statuto, kaj akceptita absolute sekreta signo, pere de kiu anoj de la personaro devis rekoni unu la alian: specialforme kunmetitaj fingroj de la dekstra mano. Minaco de proksima kaj senevita invado ekdanĝerigis stelnebulon de Andromedo, kaj ne nur ĝin. Tiel pasis jaro.

Unuan frapon aplikis Lin, ŝipinĝeniero kaj ĉasisto. Kun karakteriza por li facilanimeco li demandis sian patron, kiu revenis por forpermeso de ekstertera uzino de sengravita muldado: kiuage oni povas ekesti kosmopiloto? La respondo estis ĝis tiom terura, ke la 18-a rifuzis kredi ĝin. Sagaca Poli parolinstigis sian fraton-fiŝeton demandi pri tio iun el la instruistoj. La respondo estis sama. Konkero de galaksioj ekestis prokrastita je praktike eterna tempo: ĉirkaŭ dek jaroj. Venis mallonga epoko de konfuziĝo, ĉar la novaĵo ruinigis detale prilaboritan projekton "Floranta siringo", laŭ kiu la 18-a devis sekrete kaj plenteame penetri interplanedan cisternŝipon, irantan al Plutono. Ŝipestro intencis malkovri sin semajnon post la starto, kaj aŭtomate kunigi sian personaron kun tiu de la cisternŝipo.

Sekvonta frapo estis malpli subita, tamen multe pli signifa. Personaro de "Galaktion", ĝuste en tiu ĉi epoko de la konfuziĝo, subite konsciis (eksciis ĝi multe pli frue), ke plej grandan estimon en mondo ĝuas, kvankam tio estas strange, ne kosmopilotoj,

ne profund-submaristoj, kaj eĉ ne misteraj konkerantoj de monstroj: zoopsikologoj, sed kuracistoj kaj instruistoj. Interalie evidentiĝis ke pli ol sesdek procentoj da Tutmonda Konsilio estas kuracistoj kaj instruistoj, ke instruistoj ĉiam mankas, sed kosmopilotoj troabundas, ke se forestus kuracistoj, en malbona stato okazus profund-submaristoj, sed tute ne inverse. Ĉiuj tiuj, kaj ankaŭ multaj aliaj same ruinigaj informoj estis venigitaj al konscio de la personaro per maniero terure griztageca: per plej ordinara televida leciono pri ekonomiko kaj, kio estis plej terura, ili estis neniom refutitaj per la instruisto.

Trian kaj decidan frapon aplikis duboj. Ŝipinĝeniero Lin estis kaptita per Ŝipestro dum lego de "Kurso de malvarmumaj malsanoj en infana aĝo", kaj responde al akra atako li impertinente deklaris ke de nun li intencas venigi al homoj konkretan helpon, sed ne dubajn informojn el vivo de kosmaj spacoj. Ŝipestro kaj la navigisto estis devigataj apliki ekstremajn rimedojn, sub premoj de kiuj la rezignanto rekonis ke malgraŭ ĉio li ne kapablas ekesti infankuracisto, sed ŝancojn akiri senmortan gloron estante ŝipinĝeniero aŭ eĉ ĉasisto li ankoraŭ havas. Dum tiu ĉi ekzekuto sagaca Liber Poli sidis en sia angulo kaj silentis; sed de tiam li akceptis regulon ĉantaĝi la personaron ĉe eĉ eta premo per senlige-sarkasmaj minacoj kiel: "forkuros mi esti laringologo", aŭ: "la instruisto decidu kiu pravas". Aŭskultante tion Aleks Lin envie nazosiblis.

Duboj korodis personaron de "Galaktion". Duboj ronĝis animon de Ŝipestro.

Helpo venis el Granda Mondo. Grupo da sciencistoj, laborantaj sur Venuso, prilaboris kaj prezentis al disputo de Tutmonda Konsilio praktikan projekton distili atmosferon de Venuso kun celo daŭrigi ĝian koloniadon. Tutmonda Konsilio pridiskutis la projekton, kaj akceptis ĝin. Venis vico de venusaj dezertoj, dezertoj de tiu ĉi granda kaj timiga planedo, kiun oni devis transformi je Dua Tero. Mondo de adoltoj eklaboris: oni konstruis novajn maŝinojn, akumulis energion; loĝantaro de Venuso kreskis impete. Kaj ŝipestro de "Galaktion", en 18-a ĉambro de Anjudin-lernejo, febre ellaboradis projekton de plano "Oktobro", kiu promesis senprecedencan larĝecon da ideoj, kaj eliron el la peza krizo.

La projekto estis prilaborita dum tri horoj post publikigo de Tutmond-Konsilia alvoko, kaj estis prezentita al la personaro. Plano "Oktobro" surprizis per sia koncizeco kaj saturigo per la informoj:

1) dum kvardek tagoj ellerni produktad-teknikajn informojn pri laŭnormaj atmosferogenaj agregatoj.

2) post tiu ĉi periodo, frumatene, por ne ĝeni la lernejo-deĵoranton, lasi la lernejon, kaj atingi raketan stacion de Anjudin kie, uzante seneviteblan konfuziĝon dum la enraketiĝo, penetri varan holdon de iu proksim-trafika ŝipo, kaj kaŝiĝi ĝis la alveno.

3) agi laŭ la cirkonstancoj.

La plano estis renkontita per krioj "*Viu-viruli!*", kaj aprobita per tri voĉoj ĉe unu detenanto. Detenuilo estis nobla Atos-Sidorov. Rigardante malproksiman horizonton li kun neordinara malestimo atestis la "aĉajn agregatojn", la "deliran entreprenon", kaj

diris ke nur sento de kamaradeco kaj de interhelpo detenas lin de akra kritiko de la plano. Jes, li estis preta ne kontraŭi, kaj eĉ promesis pripensi kelkajn aspektojn de la foriro. Sed oni neniom opiniu tion estiel konsento rifuzi D-principon por iuj fiodoraj distililoj. Ŝipestro prisilentis tion, kaj ordonis okupiĝi. La personaro ekokupiĝis.

En 18-a ĉambro de Anjudin-lernejo estis leciono pri geografio. Sur ekrano de la lerneja stereovidilo sparkis per fulmoj bruliganta nubo super Parikutino, intermitis fajfantaj **lapiloj**³, kaj el la kratero elŝoviĝis ruĝa lango de lafa torento, simila al pinto de sago. Temis pri vulkanologio, pri vulkanoj ĝenerale, kaj pri nekonkeritaj vulkanoj aparte. Inter grizaj amasoj da magmo, solidiĝinta neniu scias kiam, blankiĝis akurataj kupoloj de vulkanologia stacio Ĉipo-Ĉipo.

Antaŭ stereovidilo sidis Aleks Lin kaj, ne deigante la okulojn de la ekrano, febre mordis ungojn de la dekstra kaj maldekstra manoj alterne. Li malfruiĝis. La matenon kaj duonon de la tago li pasigis sur la sporttereno, kontrolante supozon, hieraŭ eldiritan per la instruisto, ke maksimuma alteco de salto devas rilati al la maksimuma longeco de la salto kiel unu al kvar. Lin saltis kaj laŭlonge, kaj laŭalte ĝis kiam perdis la vidkapablon. Tiam li igis okupiĝi pri tio kelkajn etulojn, kaj lacigis ilin ĝisfine, sed ricevita materialo montris ke supozo de la instruisto estas proksima al vero. Nun Lin penis re-

3. lapilo: ero de lafo, elŝprucita per vulkano (PIV).

gajni la preterlasiton, kaj spektis lecionon kiun la personaro ellernis jam matene.

Gena Ŝipestro, ĉe sia tablo apud la antaŭa travidebla muro, koncentriĝe kopiis desegnaĵon de dufaza mezpotenca oksigena aparato. Liber Poli kuŝis sur sia lito (kion ne estis rekomendate fari tage), simulante ke legas diketan libron en malgaja bindaĵo: "Enigo en ekspluaton de atmosferogenaj agregatoj". Navigisto Atos-Sidorov staris ĉe sia tablo, kaj pensis. Tio estis lia ŝatata okupo. Samtempe li kun abomena intereso observis agojn de Lin, absorbita per la geografio.

Post la travidebla muro flaviĝis sablo sub karesa suno, kaj bruas sveltaj pinoj. Super la lago elstaris brilanta tureto kun longa elasta trampolino por saltoj. Voĉo de instruisto komencis rakonti kiel estis estingita vulkano Strombolo, kaj Aleks Lin forgesiĝis plene. Nun li mordis la ungojn sur la ambaŭ manoj samtempe. Noblaj nervoj de Atos ne eltenis.

– Lin, – diris li, – ĉesu la mordadon.

Lin, ne turniĝante, domaĝe movis la ŝultrojn.

– Li estas malsata, – vigliĝinte deklaris Poli.

Li leviĝis sur sia lito por evoluigi la temon, sed tiam Ŝipestro malrapide turnis sian fruntegan kapon, kaj ekrigardis lin.

– Ja kio vi, – diris Poli. – Mi legas. "Produktado de AGK-11 estas dek ses kubometroj da ozonigita oksigeno dum horo. Metodo de stra-ti-fi-ka-do per-mesas..."

– Legu silente, – konsilis Atos.

– Ŝajnas ke al vi li ne malhelpas, – per fera voĉo diris Ŝipestro.

– Laŭ vi – ne, laŭ mi – jes, – diris Atos Sidorov.

Iliaj rigardoj renkontiĝis. Poli kun delico observis disvolvon de la incidento. Tiu ĉi "Enigo en..." tedis lin ĝis lasta grado.

– Laŭvole, – diris Ŝipestro. – Sed mi ne intencas labori anstataŭ ĉiuj vi. Kaj vi, Atos, vi faras tute nenion. Kaj entute utilo de vi estas samkvanta al lakto de virkapro.

La navigisto ek**smajlis**⁴ malestime, kaj ne trovis la respondon bezonata. Tiumomente la ekrano mallumiĝis, kaj Lin turniĝis, krakante per la seĝo.

– Knaboj! – diris li. – *Viu*, knaboj! Veturu ni tien.

– Veturu ni! – kriis Poli, kaj eksaltis.

– Kien – tien? – demandis Ŝipestro malbonpromese.

– Al Parikutino! Al Mon-Pele! Al...

– Sufiĉas! – elkriegis Ŝipestro. – Ĉiuj vi estas malnoblaj perfiduloj. Al mi tedis okupiĝi pri vi! Mi foriras sola, kaj vi, vi iru kien vi volas. Ĉu komprenate?

– Fi, Ŝipestro! – prononcis Atos kun granda eleganteco.

– Vi mem estas fi, ĉu vi komprenas? Oni aprobis la planon, kriaĉis "*viu-viu*", kaj nun ĉiu – aliloken? Kaj, entute, tedis mi okupiĝi pri vi. Prefere mi interkonsentos kun Nataŝa, aŭ kun tiu ŝtupo Valter, komprenate? Kaj ruliĝu vi ĉiuj for. Ternas mi sur

4. smajlo: la vorto utilas por indiki ĝoj-esprimon mienan, **senŝonan**, kontraste al rido, kiu estas ĝoj-esprimilo **sona:** smajlo, smajleto, smajlego; rido, rideto, ridego. (Propono).

vin. Fino!

Ŝipestro turniĝis al ili dorse, kaj komencis furioze kopii la desegnaĵon. Venis peza silento. Poli senbrue kuŝiĝis, kaj komencis peneme lerni na "Enigo en...". Atos kunpremis la lipojn. Peza Lin levigis kaj, enŝovinte la manojn en la poŝojn, ekiris en la ĉambro.

– Gena, – diris li nedecide. Ŝipestro, vi... tio... Ĉesu. Ja kio vi?

– Iru vi al via Mon-Pele, – elgrumblis Ŝipestro. Al via Parikutin. Malbezonas ni...

– Ŝipestro... Ja kiel vi?.. Oni ne povas rakonti al Valter!

– Eĉ tre bone povas... Diros mi. Jes, li estas ŝtipo, tamen ne perfidulo.

Ne elprenante la manojn el la poŝoj Lin kuretis en la ĉambro.

– Ja kio vi, Ŝipestro? Poli jam parkeraĉas.

– "Poli, Poli"! Fanfaronulo li estas, via Poli. Kaj sur na Atos mi entute ternas. Imagu, navigisto de "Galaktion"! Babilulo.

Lin turniĝis al Atos.

– Vere, Atos, vi ne tio... Malbone, ĉu vi scias... Ĉiuj ni penas...

Atos pririgardis la arbaran horizonton.

– Sed kial vi ĉiuj ekklukis? – ĝentile interesiĝis li. – Se mi diris ke mi iras, do mi iras. Mi, ŝajne, neniam mensogis. Kaj neniun perfidis.

– Lasu vi tion, – severe diris Lin, – Ŝipestro veron diras. Nenifarulas vi, kaj tio, vi ja scias, estas porkaĵo...

Atos turniĝis kaj duonmalfermis la okulojn.

– Hej vi, laboremulo, – diris li, – Kial "Uro" estas pli malbona ol AKG-7 en kondiĉoj de superflua azoto?

– Ha? – embarase diris Lin, kaj alrigardis na Ŝipestro.

Ŝipestro iom levis la kapon.

– Kaj kiuj ili estas, naŭ punktoj pri ekspluato de "Ajron Tri"? – demandis Atos. – Kiu unua inventis na *oksitan*? Ne scias vi, laboregulo! Kaj en kiu jaro? Ha?

Tio estis Atos – majesta homo malgraŭ multaj siaj mankoj. En la ĉambro staris estimega silento, nur Pol Gnediĥ furioze foliumis paĝojn de "Enigo".

– Ĉu gravas kiu inventis unua, – nekonvinke murmuris Poli, kaj senpove rigardis na Ŝipestro.

Ŝipestro ekstaris. Ŝipestro venis al Atos, kaj frapetis lin per la pugno je la ventron.

– Bravulo vi estas, Atos, – deklaris li. – Mi, stultulo, opiniis ke vi nenifarulas.

– "Nenifarulas"! – diris Atos kaj frapetis na Ŝipestro je la flanko. Li akceptis la pardonpeton.

– *Viu*, knaboj! – proklamis Ŝipestro. – Tenu la kurson je Atos! *Fiderojn* je la ciklo, stelflugistoj! Timu *legenajn* akcelojn! Gardu la reflektoron. Polvo deŝovas nin maldekstren. *Viu!*

– *Viu-viruli!* – elhurlis personaro de "Galaktion".

Ŝipestro turniĝis al Lin.

– Ŝipinĝeniero Lin, – diris li, – kiujn demandojn vi havas pri geografio?

– Neniujn, – raportis la ŝipinĝeniero.

– Kion ankoraŭ ni havas por hodiaŭ?

– Algebro kaj laboro, – diris Atos.

– Ĝu-uste! Tial komencu ni de lukto. Unua paro estos Atos – Lin. Kaj vi, Poli, iru fleksi la genuojn. Malfortas ili ĉe vi.

Atos komencis prepariĝi al la lukto.

– Ne forgesu ni kaŝi la materialojn, – diris li – disĵetis ni ĉion, rimarkos la instruisto.

– Ne gravas, ja morgaŭ ni foriras.

Poli eksidis sur la lito, kaj demetis la libron.

– Sed ĉi tie ne estas kiu inventis na okcitan.

– El Ĝenkins, – diris Ŝipestro ne pensante. – En la sepdek dua.

Instruisto Tenin, kiel kutime, venis en la 18-an je la kvara. En la ĉambro estis neniu, sed en la duŝejo abunde verŝiĝis akvo, aŭdiĝis snufoj, plaŭdoj kaj jubilaj krioj: "*Viu, viu viruli!*" Personaro de "Galaktion" lavis sin post laboro en la metiejo.

La instruisto trairis la ĉambron. Multo estis ĉi tie konata, kutima. Lin, kiel ĉiam, disĵetis la vestaĵojn en la tuta ĉambro. Unu lia pantoflo staris sur tablo de Atos, kaj figuris, sendube, jakton. Masto estis farita el kraĵono, velo – el ŝtrumpo. Tion, certe, faris Pol. Ĉi-pretekste Lin grumblos: "Ne imagu ke tio estas tre sprite, Poli...". Travidebleca sistemo de la muroj kaj de la plafono estis misagordita. Kaj faris tion Atos. La klavo troviĝas ĉe lia lito, kaj, kuŝante dormi, li ludas per ĝi. Li kuŝas, premadas la klavon, kaj en la ĉambro iĝas jen tute mallume, jen aperas nokta ĉielo kaj luno super la parko. Se oni ne haltas na Atos, la klavo kutime difektiĝas. Sorto de Atos hodiaŭ – ripari la sistemon de travidebleco.

Sur tablo de Lin estas ĥaoso. Sur tablo de Lin ĉiam estas ĥaoso, kaj pri tio eblas fari nenion. Tio estas ĝuste tiu okazo kiam senfortas kaj elpenŝaĵoj de instruisto, kaj tuta potenca aparato de infan-psikologio.

Ĉio nova en la ĉambro estas ligita, kiel kutime, kun Ŝipestro. Hodiaŭ sur lia tablo estas desegnaĵoj kiuj antaŭe forestis. Tio estas io nova, tion oni devas pripensi. Instruisto Tenin tre ŝatis novon. Li alsidis tablon de Ŝipestro, kaj komencis pririgardi la desegnaĵojn.

El la duŝejo aŭdiĝis:

– Nun aldonu la malvarmetan, Poli!

– Ne faru tion! Estas malvarme! Malvarmumos mi!

– Tenu lin, Lin, hardiĝu li!

– Atos, donu la frotilon!

– Kie estas sapo, knaboj!

Iu kun bruo falas sur la plankon.

– Kiu stultulo ĵetis sapon sub la piedojn?

Ridego, krioj "*viu*".

– Ege sprite! Jen frapos mi!..

– Hej vi, entiru la manipulilojn!

La instruisto pririgardis la desegaĵojn, kaj metis ilin sur la lokon. Ensorbiĝo daŭriĝas, pensis li. Nun oksigena riĉigilo. La knaboj ege allogiĝis pri Venuso. Li ekstaris kaj enrigardis sub kusenon de Poli. Tie kuŝis "Enigo en...". La "enigo" estis signife eluzita. La instruisto enpenŝiĝe foliumis, kaj metis la libron sur la lokon. Eĉ Pol, pensis li. Strange.

Nun li ekvidis ke sur tablo de Lin forestas boksgantoj, kiuj kuŝiĝis tie regule kaj nepre dum lastaj

du jaroj. Super lito de Ŝipestro forestas fotografaĵo de Gorbovskij en vakua skafandro, kaj tablo de Pol estas malplena.

La instruisto komprenis ĉion. Li komprenis ke ili intencas fuĝi, kaj li komprenis kien ili volas fuĝi. Fotografaĵoj forestas, do ili estas en dorsosako de Ŝipestro. La dorsosako estas jam preparita. Do ili foriras morgaŭ matene, frue, ĉar Ŝipestro faras ĉion detale, pripense, kaj neniam prokrastas ĝis morgaŭ kion eblas fari hodiaŭ. Interalie, dorsosako de Pol certe ne estas preta: Pol preferas fari ĉion postmorgaŭ. Do ili foriras morgaŭ, kaj foriras tra fenestro, por ne maltrankviligi la deĵoranton. Ili tre ne ŝatas maltrankviligi la deĵoranton.

La instruisto enrigardis sub litojn. Dorsosako de Ŝipestro estis pakita kun enviinda akurateco. Sub lito de Pol kuŝaĉis lia dorsosako. El la dorsosako elstaris ŝatata ĉemizo de Pol sen kolumo, kun ruĝaj strioj. En la murŝranko kuŝis ŝtuparo, kun bona kono de la afero plektita el litkovriloj – sendube verko de Atos. Tiel... Do necesas pensi. Instruisto Tenin malĝojis kaj ĝojis samtempe.

El la duŝejo elruliĝis Pol nur en kalsoneto, ekvidis la instruiston, kaj ekiris rade.

– Nemalbone Pol! – kuraĝigis la instruisto. – Sed ne fleksu la genuojn, knabo!

– *Viu!* – kriegis Pol, kaj reiris sammaniere.

– Instruisto, astroflugistoj! La instruisto venis!

Li ĉiam forgesis saluti.

Personaro de "Galaktion" ĵetiĝis en la ĉambron, kaj ŝtopiĝis en la pordo. Instruisto Tenin rigardis ilin kaj pensis... nenion li pensis. Li tre amis ilin. Li

ĉiam amis ilin. Ĉiujn. Ĉiujn kiujn li kreskigis kaj el-lasis en Grandan Mondon. Ili estis multaj, kaj plej bonaj estis ĉi tiuj. Ĉar ili estis nun. Ili staris rektiĝinte, kaj rigardis lin tiel kiel li volis. Preskaŭ tiel.

– Ko to to u so to ĥo do, – signalis la instruisto.

Tio signifis: "Al personaro de "Galaktion". Mi vidas vin bone. Ĉu estas polvo sur la kurso?"

– To to ko u ze ce, – diversvoĉe respondis la personaro.

Ankaŭ ili vidis bone, kaj polvo sur la kurso preskaŭ forestis.

– Vestiĝu! – ordonis la instruisto, kaj ekrigardis sian kronometron.

La personaro silente ĵetiĝis vestiĝi.

– Kie estas mia ŝtrumpo? – elkriegis Lin, kaj ekvidis la jakton. – Ne imagu ke tio estas sprite, Poli... – grumblis li.

La vestado daŭriĝis 39 sekundoj kun iom da dekonuoj, lasta vestiĝis Lin.

– Porkaĵo, Poli, – grumblis li. – Spritulo!..

Poste ĉiuj eksidis kiu kien, kaj instruisto diris:

– Literaturo, geografio, algebro, laboro. Ĉu?

– Kaj ankoraŭ iom da korpokulturo, – aldonis Atos.

– Sendube, – diris la instruisto. – Tio videblas laŭ via ŝvelinta nazo. Parenteze, Pol ĝis nun fleksas la genuojn. Aleks, vi devas montri al li.

– Bone, – diris Lin plezure. – Sed li estas stulteta, instruisto.

Pol respondis senprokraste;

– Pli bonas esti akuta ĉe genuo ol akute stulta kiel ŝtipo!

– Tri kun pluso, – la instruisto balancis la kapon. – Ne tro korekte lingve, Pol, sed la ideo klaras. Ĝis aĝo tridek vi, verŝajne, ellernos spriti, sed ankaŭ tiam ne trouzu la kapablon.

– Mi penos, – modeste diris Pol.

Tri kun pluso estas ne tiom malbone, sed Lin sidas ruĝa kaj malkontenta. Ĝis vespero li trovos la respondon.

– Konversaciu ni pri literaturo, – proponis instruisto Tenin. – Ŝipestro Komov, kiel fartas via lerneja verko?

– Mi verkis pri Gorbovskij, – diris Ŝipestro, kaj malfermis keston de sia tablo.

– Bonega temo, knabo! – diris la instruisto – estos tre bone se vi sukcesis pri ĝi.

– Tute li ne sukcesis, – deklaris Atos. – Li opinias ke ĉe Gorbovskij plej gravas scipovo.

– Kaj kion opinias vi?

– Mi opinias ke ĉe Gorbovskij plej gravas kuraĝo, sindonemo.

– Mi opinias ke vi ne pravas, navigisto, – diris la instruisto. – Estas tre multe da kuraĝaj homoj. Inter astroflugistoj entute forestas timuloj. Ili simple formortas. Sed da descendistoj, kiel Gorbovskij, estas unuoj. Mi petas kredi al mi, ĉar mi scias, sed vi ankoraŭ ne. Tamen ankaŭ vi scios, navigisto. Kaj kion verkis vi?

– Mi verkis pri doktoro Mboga, – diris Atos.

– De kie vi eksciis pri li?

– Mi donis al li libron pri flugantaj hirudoj, – klarigis Pol.

– Perfekte, knaboj! Ĉu ĉiuj legis la libron?

– Ĉiuj, – diris Lin.

– Al kiu ĝi ne plaĉis?

– Al ĉiuj plaĉis, – diris Pol fiere. – Mi elfosis ĝin en biblioteko.

Li certe forgesis ke tio estas instruisto kiu rekomendis al li la libron. Li ĉiam forgesis tiajn detalojn, li tre ŝatis "malkovri" librojn. Kaj li ŝatis ke ĉiuj sciu pri tio. Li ŝatis publikecon.

– Bravulo, Pol! – diris la instruisto. – Kaj certe ankaŭ vi verkis pri doktoro Mboga?

– Mi verkis versaĵon!

– Ho! Ĉu vi ne timas?

– Ja kion timi? – diris Pol senzorge. – Mi legis ĝin al Atos. Li kritikis nur detalojn. Tiel... Iom.

La instruisto dube alrigardis na Atos.

– Hm! Kiom mi scias navigiston Sidorov, li malofte deflankiĝas por detaloj. Vidu ni, vidu... Kaj vi, Aleks?

Lin silente ŝovis al la instruisto dikan kajeron. Sur la kovrilo vastiĝis monstra inka makulo.

– Zvancev, – klarigis li, Oceanologo.

– Kiu estas tio? – demandis Pol ĵaluze.

Lin alrigardis lin kun terura malestimo, kaj prisilentis. Pol estis trafita. Tio estis netolereble. Pli ol tio: tio estis terure. Li havis eĉ ne imagon pri okeanologo Zvancev.

– Nu, bone, – diris la instruisto, kaj kunmetis la kajerojn. – Mi legos kaj pensos. Morgaŭ ni konversaciu pri tio.

Li tuj bedaŭris ke diris tion. Na Ŝipestro eĉ tordigis tiu ĉi "morgaŭ". Al la knabo estas tre abomene mensogi kaj ŝajnigi. Oni ne devas turmen-

ti ilin, necesas singarde elekti esprimojn. Ne estas pro kio turmenti ilin, ili intencas nenion malbonan. Kaj, fakte, al ili minacas eĉ tute nenio: oni ne lasos ilin pli ol ĝis Anjudin. Sed ili devos reveni, kaj tio estas vere malagrabla. Tuta lernejo priridos ilin. Infanetoj kondukas iam malice, precipe en tiuj ĉi okazoj, kiam iliaj samlernejanoj imagas ke povas ion kion ne povas ĉiuj. Li ekpensis pri grandaj mokuloj el la 20-a kaj la 72-a, kaj pri gajantaj fiŝetoj, kiuj kun krioj saltadas ĉirkaŭ kaptita personaro de "Galaktion", kaj trafas mortige.

– Bonokaze, pri algebro, – diris li. (La personaro smajlis. La personaro tre ŝatis tiun ĉi "bonokaze". Ĝi ŝajnis al ili delekte nelogika.) – En mia tempo lecionojn pri matematiko prezentis unu tre amuza instruisto. Li venis al la tabulo, – la instruisto montris, – kaj komencis: "Ankoraŭ antikvaj grekoj sciis ke $(a+b)^2$ egalas al a^2 plus $2ab$ plus... la instruisto enrigardis imagitajn enskribojn, – plus... e-e-e... b^2 ...".

La personaro ridegis. La severaj harditaj astroflugistoj memforgese rigardis la instruiston, kaj admiris. Tiu ĉi homo ŝajnis al ili majesta kaj simpla kiel mondo.

– Kaj nun rigardu kiaj scivolegaj aferoj okazas iam pri $(a+b)^2$. – diris la instruisto.

Li eksidis, kaj ĉiuj ĉirkaŭigis lin. Komenciĝis tio sen kio la personaro jam ne povis vivi, kaj la instruisto ne volis, – aventuroj de nombroj en Spaco kaj Tempo. Eraro en koeficiento forbatis ŝipon de la kurso, kaj ĵetis ĝin en nigran abismon, el kiu ne estas reveno al homo kiu metis pluson, anstataŭ mi-

nuso, antaŭ radikalo; grandampleksa, terure aspektanta polinomo malkomponiĝis je mirinde simplaj multiplikantoj, kaj Lin ĉagrene kriegis: "Kie estis miaj okuloj? Ja kiel simple!"; sonis strangaj solene-ridindaj versaĵoj de Kordano, kiu priskribis per ilian metodon solvi kubajn ekvaciojn; el profundo de centjaroj elstaris mirinde mistera historio de Granda Teoremo de Ferma...

Poste la instruisto diris:

– Bone, knaboj. Nun mi vidas: se vi transformos ĉiujn viajn viv-problemojn je polinomoj, ili estos solvitaj. Almenaŭ proksimume...

– Volus mi transformi ilin je polinomoj, – elŝiriĝis ĉe Pol, kiu subite ekmemoris ke morgaŭ li ne estos ĉi tie, kaj eble por ĉiam separiĝos de la instruisto.

– Mi komprenas vin, BM-operaciisto, – karese diris la instruisto. Plej gravas ĝuste formuli la problemon. Ceteron faros, anstataŭ vi, ses jarcentoj da matematik-disvolviĝo. Kaj iam oni povas elturniĝi eĉ sen matematiko. – Li silentis. – Jen kio, knaboj, ĉu batalu ni je "kvar-unu"?

– *Viu!* – elhurlis la personaro, kaj ĵetiĝis for el la ĉambro, ĉar por batali je "kvar-unu" estis bezonata spaco kaj mola grundo sub la piedoj.

"Kvar-unu" estas ludo delikata, postulanta grandan saĝon kaj perfektan konon de antikvaj metodoj de ĵudo. La personaro ekŝvitis, ĉe la instruisto ŝiriĝis la jako, kaj li signife gratiĝis. Poste ĉiuj sidis sur sablo sub pino, kaj ripozis.

– Jen tia grataĵo, – informis la instruisto, pririgardante la manplaton, elvokus sur Pandoro avarian signalon. Oni izolus min en medicina fako, kaj

dronigus en virusofoboj.

– Kaj kio se vian manon mordus kancer-araneo?
– dolĉ-rigidiĝe demandis Pol.

La instruisto alrigardis lin.

– Kancer-araneo mordas ne tiel. Oni ne metu manon en lian faŭkon. Inter alie, profesoro Karpenko laboras nun pri interesege afero, kompare kun kiu ĉiuj virusofoboj estas infana ludo. Ĉu vi aŭdis pri bioblokado?

– Rakontu! – la personaro streĉis la orelojn.

La instruisto komencis rakonti pri bioblokado. La personaro aŭskultis tiel, ke Tenin bedaŭris ke mondo estas tro granda, kaj ne eblas tuj rakonti al ili pri ĉio kio estas konata kaj nekonata. Ili aŭskultis senmove, kaj rigardis en lian buŝon. Kaj ĉio estus tre bona, sed li memoris ke en la ŝranko atendas la ŝtuparo el litotukoj, kaj sciis ke Ŝipestro – ĉiuokaze, – ankaŭ memoras pri tio. «Kiel halti ilin?» – pensis Tenin. – «Kiel?». Estas multe da vojoj, sed ĉiuj ili ne taŭgas, ĉar oni devas ne nur haltigi, oni devas igi ilin kompreni ke ne eblas alie. Kaj unu bona vojo estas. Apenaŭ unu. Sed por tio estas bezonata nokto, kelkaj libroj pri projekto "Venuso", kaj du tablojdoj da *sporamino*, por elteni tiun ĉi nokton... Estas necese ke la knaboj ne foriru ĉi-nokte. Eĉ ne nokte – vespere, ĉar Ŝipestro estas saĝa, kaj vidas multon: li vidas ke la instruisto ion komprenis, kaj eblas ke li komprenis ĉion. «Eĉ ne nokton», – pensis la instruisto. – «Nur kvar aŭ kvin horojn. Deteni ilin por tiu ĉi tempo. Kiel?»

– Parenteze, pri amo al proksimulo, – diris li, kaj la personaro denove ĝojis al tiu ĉi "parenteze".

– Kiel oni nomas homon kiu ofendas malfortunon?

– Parazito, – rapide diris Lin. – Li ne scipovis esprimi sin pli akre.

– Timi, mensogi kaj ataki, – diris Atos. – Sed kial vi demandas, instruisto? Pri ni tio ne okazis kaj ne okazos.

– Jes, sed en la lernejo tio okazas... iam.

– Kiu? – Pol saltleviĝis. – Diru, kiu?

La instruisto hezitis. Tio kion li intencis fari estis, fakte, ne tute bona. Enmiksi la knabojn en tiun ĉi aferon signifas riski pri multo. Ili estas tro flamiĝemaj, kaj povas difekti ĉion. Kaj instruisto Ŝajn havos rajton diri ion neagrablan al instruisto Tenin. Sed oni devas halti ilin kaj...

– Valter Sarojan, – diris la instruisto nehaste. – Mi aŭdis pri tio hazarde, knaboj. Ĉion tion oni devas detale kontroli.

Li rigardis ilin. Bedaŭrinda Valter! Ĉe Ŝipestro vagis muskoloj sur la vangoj. Lin estis timiga.

– Ni kontrolos, – diris Pol, duonfermante la okulojn. – Ni estos tre penemaj...

Atos kaj Ŝipestro interrigardis. Bedaŭrinda Valter!..

– Konversaciu ni pri vulkanoj, – proponis la instruisto. Kaj li pensis: «Estos ne tro facile konversacii pri vulkanoj. Sed tio, ŝajne, estas sola afero kiu povas halti ilin ĝis la vesperiĝo. Bedaŭrinda Valter! Jes, ili kontrolos ĉion tre peneme, ĉar Ŝipestro ege ne ŝatas erari. Poste ili serĉos na Valter. Ĉio tio postulas multe da tempo. Estas malfacile trovi dek-kvar-jaran junuleton en la parko, kiu okupas kvar cent hektarojn. Ili ne foriros ĝis la vespero. Mi gaj-

nis miajn kvin horojn, kaj... ho mia bedaŭrinda kapo! Kiel sorbos vi kvar librojn kaj la ses-cent-paĝan projekton!»

Kaj instruisto Tenin komencis rakonti kiel en okdek-kvara jaro okazis al li partopreni en pacigo de vulkano Stromboli.

Valter Sarojan estis atingita en la parko ĉe la baraĵ-lageto. Tio estis unu el plej malproksimaj anguloj de la parko, kien riskas veni ne ĉiu fiŝeto, tial pri ekzisto de la baraĵ-lageto sciis malmultaj. La lageto estis traflua, kun malhela profunda akvo, kie inter longaj verdaj trunketoj de blankaj nimfeoj, tiriĝintaj de la fundo, staris, movante la naĝilojn, grandaj flavaj fiŝoj. Lokaj ĉasistoj nomis ilin "blamboj", kaj pafis ilin per memfaraj subakvaj pafiloj.

Valter Sarojan estis absolute nuda, se ne menci maskon por subakviĝo. En liaj manoj estis pneŭmatika pistolo, pafanta per breĉigita vergo, sur la piedoj – ruĝ-blauaj naĝiloj. Li staris fier-poze, kaj sekiĝis, surfruntiginte la maskon.

– Por komenco ni malsekigu lin, – flustris Pol.

Ŝipestro kapjesis. Pol kraketis per la arbustoj, kaj obtuze tusetis base. Valter faris ĝuste tion kion farus ĉiu el ili sur lia loko. Li ŝovis la maskon sur la vizaĝon kaj, ne perdante la tempon, saltis en la akvon sen iu ajn plaŭdo. Sur malluma surfaco trairis malrapidaj ondoj, kaj folioj de nimfeoj kelkfoje levigis kaj mallevigis.

– Nemalbone farite, – rimarkis Lin.

La kvaropo eliris el la arbustoj, kaj ekstaris sur la bordo, enrigardante la malluman akvon.

– Li plonĝas pli bone ol mi, – diris objektiva Pol,
– sed ne volus mi esti nun sur lia loko.

Ili sidis sur la bordo. La ondoj foriris, kaj folioj de la nimfeoj trankviliĝis. Malalta suno lumis tra la pinoj. Estis iom sufoko kaj mallaŭte.

– Kiu parolos? – informiĝis Atos.

– Mi, – pretece proponis Lin.

– Donu lin al mi, – diris Pol. – Kaj vi estu pretaĵ...

Malserena Ŝipestro silentis. Ĉio tio ne plaĉis al li. Proksimiĝas nokto, sed nenio ankoraŭ estas preta. Foriri hodiaŭ ni ne sukcesos, tio klaras. Poste li ekmemoris bonkorajn okulojn de la instruisto, kaj tute perdis deziron foriri. Foje la instruisto diris al ili: "Ĉio plej malbona en homo komenciĝas de mensogo".

– Jen li estas! – base diris Lin. – Naĝas...

Ili sidis ĉe la akvo duonronde, kaj atendis. Valter naĝis tre bele, leĝere, kaj la pistolo jam forestis ĉe li.

– Saluton al la dek-oka! – diris li, elirante el la akvo. – Bone vi erarigis min... – Li haltis en la akvo ĝis la genuoj, kaj per la manplatoj komencis ĉirkaŭfroti la trunkon.

Pol komencis.

– Ni gratulas vin pri la dek-ses-jariĝo, – karese diris li.

Valter demetis la maskon kaj elstreĉis la okulojn.

– Kio? – demandis li.

– Ni gratulas vin pri la dek-ses-jariĝo, amiketo, – ripetis Pol pli karese.

– Ial mi malbone komprenas vin, Poli, – Valter smajlis iom streĉe. – Vi ĉiam parolas tiel saĝe...

– Ĝuste, – konsentis objektiva Pol, – mi estas pli saĝa ol vi. Krom tio mi legas signife pli multe. Do?

– Kio – do?

– Vi ne diris "dankon", – klarigis Atos, staranta helpe. – Sed ni venis gratuli vin.

– Ja kio vi, knaboj! – Valter movis la rigardon de unu sur la alian, penante kompreni kion ili volas. Lia konscienco ne estis pura, tial li komencis mal-trankviliĝi. – Iuj gratuloj... Naskiĝtago estis ĉe mi antaŭ monato, kaj ne dek-sesa, sed dek-kvara...

– Kio? – Pol tre miris. – Do mi ne komprenas kion ĉi tie faras via masko.

– Kaj la naĝiloj, – diris Lin.

– Kaj la pistolo, kiun vi kaŝis ĉe tiu bordo, – diris Lin, kiu ne unufoje agis same.

– Dek-kvar-jaruloj ne grimpas en akvon solaj, – kolere diris Ŝipestro.

– Imagu! – Valter pleniĝis per malestimo. – Ĉu vi intencas iri al mia instruisto?

– Ĝis kiom malbonas la knabo! – diris Pol, turniĝante al Ŝipestro (Ŝipestro ne kontraŭis.) – Li volas diri ke li denuncus, se kaptus min en tiu stato. Ĉu? Li estas ne simple regulrompanto, li...

– "Rompanto, rompanto"!.. – grumblis Valter. – Vi mem, ĉu vi ne ĉasis... Imagu ja, trafis mi du blambojn...

– Jes, ni ĉasas, – diris Atos. – Sed ĉiam kvarope. Neniam unuope. Kaj ni ĉiam diras pri tio al nia instruisto. Kaj li kredas al ni...

– Vi mensogas al via instruisto, – diris Pol. – Do vi povas mensogi al iu ajn, Valter. Sed al mi plaĉas ke vi penas pravigi vin!

Ŝipestro forte fermis la okulojn. Jes, malnova bona formulo, nun ĝi tranĉis lin je pecoj. «Kiu mensogas al la instruisto, mensogos al iu ajn». Vane ni ekokupiĝis pri tiu ĉi Valter. Ni ne rajtas...

Al Valter estis tre malkomforte. Li diris pete:

– Donu al mi vestiĝi, knaboj... Malvarme. Kaj... tio ja estas ne via afero. Tio estas afero de mi kaj mia instruisto. Ĉu vere, Ŝipestro?

Ŝipestro disgluis la lipojn:

– Li pravas, Poli. Kaj li estas jam preta: li pravigas sin.

Pol grave konsentis:

– Ho jes, li estas preta. Lia konscienco vibretas. Tio estis psikologia etudo, Valter. Mi tre ŝatas psikologiajn etudojn.

– Trafalu vi kune kun ili! – elgrumblis Valter, kaj penis atingi siajn vestaĵojn.

– Silenton! – diris Atos. – Ne rapidu tiel. Tio estis antaŭparolo. Kaj nun komenciĝos la parolo.

– Donu al mi, – diris titana Lin, leviĝante.

– Ne, ne, Lin, – diris Pol, – ne decas. Tio kru-das. Li ne komprenos.

– Komprenos, – promesis Lin. – Ĉe mi li komprenos.

Valter vigle ĵetiĝis en la akvon.

– Kvaropo sur unuopulo! – kriis li. Ho vi! Konscienculoj!

Pol saltleviĝis pro la furiozo.

– Kvarope?! – kriegis li. – Valka-fiŝeto estis

kvaroble malpli forta ol vi. Ne, kvinoble, sesoble! Sed vi batis lin je la kolo, kruda bruto! Se jukis ĉe vi manegoj, gorilo, vi povus trovi na Lin, aŭ na Ŝipestro!

Valter estis pala. Lia masko estis vestita, kvankam li ne mallevis ĝin ankoraŭ sur la vizaĝon. Nun li embarase ĉirkaŭrigardis, serĉante eliron. Al li estis malvarme. Kaj li komprenis.

– Ĝenu, Valter! – diris brilega Atos. – Sajnas ke vi timas. Ĝenu. Eliru. Vi batalos kun ĉiuj laŭvice.

Valter ŝanceliĝetis, sed eliris. Li sciis kion signifas batali kontraŭ la 18-a. Tamen li eliris, kaj prenis batalan pozon. Li sentis ke ne eblas elturniĝi, ke li devas pagi la kostojn, kaj li sciis ke tio estas plej bona maniero kvitiĝi.

Atos nerapide ektiris la ĉemizon trans la kapon.

– Haltu! – kriis Pol. – Restos bluaĵoj! Ni havas ankaŭ alian aferon!

– Vere, – diris Atos, kaj enpenisiĝis.

– Lasu min, – petis fortega Lin. – Mi estos konciza.

– Ne! – Pol rapide senvestiĝis. – Valter! Ĉu vi memoras kio estas plej aĉa en la mondo? Mi memorigos al vi: timi, mensogi kaj ataki. Dank al Dio vi ne estas timulo, sed ĉion alian vi forgesis. Sed mi volas ke vi memoru tion fortike. Mi iras, Valter! Diru la sorĉajn vortojn.

Li kolektis vestaĵojn de Valter, kuŝantajn en arbustoj, kaj saltis en la akvon. Valter akompanis lin per senpova rigardo, kaj Atos saltis sur la bordo pro la jubilo.

– Poli! – kriis li. – Poli, vi estas geniulo! Kial vi

silentas, Valter? Ripetu, ripetu, gorilo: timi, mensogi kaj ataki!

Ŝipestro malserene observis na Poli, naĝanta hunde. Poli faris multe da bruoj, kaj lasis post si ŝaŭman spuron. Jes, kiel ĉiam li estas sagaca. Tiu bordo superkreskis per terura urtiko, kaj nuda Valter serĉos tie sian pantalonon kaj la ceteron. Serĉos li en mallumo, ĉar suno malleviĝas. Li ricevas laŭ la meritoj. Sed kiu punos nin? Ni tute ne estas anĝeloj. Ni mensogas. Tio estas ne pli bone ol ataki.

Poli revenis. Anhelante kaj sputante li elgrimis sur la bordon, kaj tuj ekparolis:

– Jen, Valter! Iru kaj vestiĝu, gorilo. Mi naĝas pli malbone ol vi, kaj plonĝas pli malbone, sed ne volus mi esti nun sur via loko!

Valter ne rigardis lin. Li silente ŝovis la maskon sur la vizaĝon, kaj eniris la varman agrablan akvon. Antaŭe estis bordo, superkreskita per terura urtiko.

– Memoru vi! – kriis Pol. – Timi, mensogi kaj ataki! Ataki, Valter! Nenio malbonas pli!.. Sed urtiko helpas ĉe malbona memoro...

– Jes, – diris Atos, – ise oni vergis per ĝi. Vestiĝu, Liber Poli, malvarmumos vi...

Aŭdeblis kiel sur tiu bordo turniĝas Valter en la kreskaĵejo, siblante tra la dentoj pro la doloro.

Kiam ili revenis al si en la 18-an, estis jam malfrua vespero, ĉar Lin, post puno de Valter, proponis ludi pri Pandoro, por ripozi kaj distriĝi, kaj pri Pandoro estis ludite kun granda apetito. Atos, Lin kaj Ŝipestro estis ĉasistoj. Poli – giganta kanceraraneo, kaj la parko – ĝangaloj de Pandoro, netraireblaj,

marĉaj kaj teruraj. Ĝustatempe aperinta luno prezentis EH-9 – unu el sunoj de Pandoro. Ili ludis ĝis kiam giganta kanceraraneo, ĵetinte sin de arbo sur ĉasiston Lin, tutlonge disŝiris sian pantalonon el superfortika *tetrakanetileno*. Tiam ekestis necese iri hejmen. Deziro maltrankviligi la deĵoranton forestis, do Ŝipestro preskaŭ proponis enpenetri tra la rubaĵ-kondukilo – bonega ideo, kiel fulmo brilinta inter liaj obskuraj meditoj, – sed poste li decidis eluzi ordinaran fenestron de la metiistejo.

Ili bruege enŝiriĝis la 18-an, kure pridiskutante brilajn perspektivojn, kiujn prezentas ideo de rubaĵ-kondukilo, kaj ekvidis la instruiston, sidantan ĉe tablo de Atos kun libro en la manoj.

– Kaj mi la pantalonon disŝiris, – konfuziĝe diris Pol. Certe li forgesis diri "bonan vesperon".

– Ĉu vere?! – raviĝis la instruisto, – ĉu la *tetrakanetilenajn*?

– Jes! – Pol senprokreste ekfieris.

Lin gale enviis.

– Knaboj, – diris la instruisto, – sed mi ne scias kiel ripari ilin.

La trankviliĝinta teamo ekkriegis. Ĉiuj ili sciis kiel. Ĉiuj ili deziregis montri, rakonti kaj ripari.

– Agu, konsentis la instruisto. – Sed navigisto Sidorov ne riparos la pantalonon, li riparos sistemon de travidebleco. La sorto estas kruela al li.

– Ne gravas! – diris Atos, kiu jam kutimiĝis al tio.

Ĉiuj eklaboris. Ankaŭ Ŝipestro. Li ial eksentis gajon. Morgaŭ ne eblos foriri, pensis li. Ĝis kiam ni

prepariĝos... Ideo de la forkuro jam ne ŝajnis al li tro alloga, sed ne malaperu ja vane scioj, akiritaj dum la kvaroj da dektagoj!.

- ...Estas problemoj mirindaj kaj gravaj, - rakontis la instruisto, lerte manipulante la alt-frekvencan almetaĵon, - estas problemoj majestaj kiel mondo. Sed eĉ nun konserviĝis problemetoj ne gravaj, sed ekstreme allogaj. Antaŭ kelkaj tagoj mi legis unun antikvan libron, tre interesan. Inter alie tie estis dirite ke ĝis nun ne estas solvita problemo de "vagantaj lumoj". Vi ja scias, - sur marĉoj. Estas klare ke temas pri iuj kemi-lumineskaj substancoj, sed kiuj? Ĉu sulfura fosforo? Mi kontaktis la Informaron, kaj kio? Tiu ĉi enigmo ĝis nur restis ne solvita!

- Kial?

- Temas pri tio ke estas tre malfacile kapti tiun ĉi "vagantan lumeton". Same al Vero ĝi trembrilas malproksime, kaj ne estas kaptebla. Lepelje penis konstrui kibersistemon por ĉasi la lumetojn, sed ne sukcesis.

Ĉe instruisto Tenin netolereble doloris kapo. Li fartis malbone. Dum lastaj kvar horoj li **pe**⁵-legis kaj asimilis kvar librojn pri regenero de atmosferoj. Projekton "Venuso" li **pe**-lernis parkere. Por tio li devis uzi hipnot-radiilon, sed post hipnot-radiilo oni devas endormiĝi, kaj dormi ĝissate. Sed dormi ĝissate li ne sukcesos. Verŝajne li ne devis troŝarĝi la cerbon, sed la instruisto ne volis riski. Li devis scii

6. pe: Prefikso **pe** utilas por indiki kompletan plenumon, realigon, efektivigon de la ago: konstruis **pe**-konstruis; kuiras **pe**-kuiras; kuracus **pe**-kuracus. Propono.

pri Venuso kaj pri la projekto dekfoje pli ol tuta tiu ĉi kvaropo, alie ne valoris eĉ komenci.

Li atendis momenton por veni al la plej grava, rakontis pri ĉasado post vagantaj lumetoj, kaj vidis kiel larĝe malfermiĝas la infanaj okuloj, kiel batiĝas kaj bolas en ili flamo de majesta fantazio, kaj al li, kiel ĉiam, estis mirinde agrable kaj ĝoje vidi tion, kvankam la kapo fendiĝis je pecoj...

...Kaj la knaboj iris sur plaŭdanta marĉa ŝlimo en rave veraj marĉaj botoj, kaj ĉirkaŭe estis nokto, obskuro, nebulo, kaj misteraj kreskaĵejoj, kaj el ventregoj de la marĉo elŝiriĝis nebuloj da abomenaj haladzoj, kaj estis tre danĝere kaj timete, kaj oni devis ne timi. Antaŭe videblis bluetaj langoj de vagantaj lumoj, enigmon de kiuj – tio estas nun tute klare, – ili devas nepre malkovri, kaj sur brusto de ĉiu el la ĉasistoj pendis kontrol-panelo por gvidi fidelajn lertajn kiberajn, pene irantajn sur la ŝlimejo. Kaj tiuj ĉi kiberaj estas elpensendaj kiom eble pli urĝe, ĉar post nelonge oni sekigos lastajn marĉojn, kaj ili perdos ĉion...

Al tiu momento kiam la pantalono kaj la sistemo de travidebleco ekestis riparitaj, kaj la pantalono, kaj la sistemo de travidebleco interesis jam tute neniun. Pol iniciatis poemon "Vagantaj lumetoj" kaj, surtirante la pantalonon, murmuris jam elkovintajn versaĵ-liniojn:

Ĉu tio estas fumo? Ne, ne fumo,
sed fora kaj enigma marĉa lumo.

Ŝipestro kaj Atos, sendepende unu de la alia, pripensis kiberon por rapidega moviĝo sur ŝlimaj

terenoj, kapablan reagi al kemia luminesko. Lin simple sidis, malferminte la buŝon, kaj pensis "Kie estis miaj okuloj?" Li firme decidis pasigi reston de la vivo sur marĉoj.

La instruisto decidis: «Venis la tempo. Nur ne igu mi ilin mensogi kaj ŝajnigi. Antaŭen, Tenin!». Kaj li komencis:

– Parenteze, ŝipestro Komov, kio estas tiu ĉi kriplega skemo? – li fingropikis la desegnaĵon de la riĉigilo. – Vi ĉagrenas min, knabo. Intencis vi bone, sed la plenumo estas ekstreme malsukcesa!..

Ŝipestro ekflamis, kaj ĵetiĝis batali...

Meznokte instruisto Tenin eliris en la parkon, kaj haltis ĉe sia pterokaro. Antaŭ li staris grandega plata bloko de la lernejo. Ĉiuj fenestroj de la unua etaĝo estis mallumaj, sed en la supra kelkaj el ili ankoraŭ lumis. Lumis en la 20-a, kie kvinopo da famaj mokuloj konversaciis verŝajne kun sia instruisto, kun Sergej Tokmakov, iama kuracisto. Lumis en la 107-a, – tie tumultis ombroj, kaj estis klare ke iu bategas per kuseno ies kapon, kaj intencas bategi ĝis kiam neaŭdebla kaj nevidebla torento da infraradioj igos ekdormi ankaŭ plej maltrankvilajn, kaj okazos tio post du minutoj.

Lumiĝis ankaŭ en multaj fenestroj de la plej aĝaj – sed tie oni solvis problemojn pli gravajn ol vagantaj lumoj aŭ ŝiritaj *tetrakanetilenaj* pantalonoj. Lumis ankaŭ en la 18-a...

La instruisto engrimpis la pterokaron, kaj komencis rigardi la konatan fenestron. La kapo furi-ozis. Estis deziro ekkuŝi, malfermi la okulojn, kaj

meti sur la frunton ion malvarman kaj pezan. «Knaboj vi miaj», – pensis li, – «ĉu eblas ke mi ne sukcesis halti vin? Ho, ĝis kiom malfacilas tio, ĝis kiom penas, kaj ne ĉiam eblas esti certa pri sia praveco, kvankam finfine mi ĉiam okazas prava. Kaj ĝis kiom mirinda kaj ĝoja estas ĉio ĉi, eĉ vivi ne eblas sen tio...»

Lumo en la 18-a estingiĝis. Do oni povas iri dormi. Dormo deziratas, sed estas bedaŭrinde. «Verŝajne mi ne ĉion rakontis al ili el tio kion mi povis, kaj kio valorus rakonti... Ne, ĉion. Venu la mateno! Ĝis kiom enue kaj solece estas sen ili! Fiaj knabaĉoj!» La instruisto Tenin smajlis, kaj funkciigis la motoron. «Venu jam la mateno...»

En la 18-a paroladis Ŝipestro, heroece luktante kontraŭ la dormemo. La personaro silentis.

– Malhonorego! Riproĉon al ĉiuj! Aĉaj sentaŭguloj! Kanajlaro da maldiligentuloj kaj nenisciuloj. Pri kio vi okupiĝis dum la kvardeko da tagoj? Kaj vi, Lin? Malhonoro! Eĉ ne unu kompetenta respondo...

Atos, ludante kun klavo de travidebleco elgrumbilis:

– Ja ĉesu vi insulti nin, Ŝipestro! Vi mem estas bona – el kvin respondoj kvar estis misaj. Kaj ankaŭ la kvina, entute...

– Kial ja – el kvin...

– Ne disputu, Ŝipestro, mi kalkulis.

Se Atos diras ke li kalkulis, do estas ĝuste tiel. Aj-aj-aj, kiel honte!.. Ŝipestro fermis la okulojn tiel, ke antaŭ ili ekfluis brulantaj makuloj. Pereis projekto "Oktobro". Malhonore pereis. Ja tute ne eblas sturmi Venuson kun tiu ĉi bando da profanuloj! Oni

nenion komprenis, kaj nenion ellernis. Ĝis kiom oni devas lernaĉi tiujn ĉi atmosferajn agregatojn, trafalu ili! Por nenio ni taŭgas. Gloraj koloniistoj el 18-a ĉambro... Fi! Sed Valter ricenis kiel decas. Ĉu aldoni? Ne, sufiĉas al li. Kaj entute, ĉesu ni okupiĝi pri stultaĵoj. Pripensu ni vagantajn lumojn.

...Ŝipestro iris, dronante en marĉo, kune kun Atos, Lin, kaj Poli, kies pantalono estis disŝirita. En la fumantaj vaporoj intermitis rapidmovaj kiberoj, kiuj ankoraŭ ne estas konstruiciitaj...

1962.